

Nyhetsbrev nr 2/2005

Danowsky & Partners Nyhetsbrev utkommer fyra gånger per år och rapporterar kortfattat om olika initiativ och beslut från området för lagstiftning och dömande i Sverige och i EU. Nyhetsbrevet är inriktat främst på frågor som har anknytning till byråns huvudsakliga verksamhetsområden, media- och immaterialrätt, associations- och arbetsrätt samt processer.

Nyhetsbrevet distribueras till vissa av advokatbyråns klienter, men kan erhållas utan kostnad av den som så önskar. Den som är intresserad av att regelbundet få del av Nyhetsbrevet är välkommen att kontakta advokatbyrån på adressen nedan.

UR INNEHÅLLET

- Proposition om nya aktiebolagslagen..... 1
- Proposition om nya prospektregler..... 2
- Stärkt skydd för föräldradiga m.fl. 2
- Apotekets monopol underkänt 3
- Svensk kod för bolagsstyrning..... 4

NYA LAGAR OCH LAGFÖRSLAG

Förslag till ny aktiebolagslag presenterat
Regeringen överlämnade i mars förslag till ny aktiebolagslag (prop. 2004/05:85).

Förslaget innehåller stora språkliga och redaktionella ändringar jämfört med i dag och introducerar flera nya detaljregleringar. De grundläggande principerna från den nuvarande lagen behålls dock och antalet större materiella förändringar är begränsat. Bland nyheterna märks följande.

- Kravet på att aktier skall ha ett nominellt belopp tas bort. Varje aktie skall i stället representera en lika stor del av bolagets aktiekapital, ett s.k. kvotvärde.
- Ges aktier ut till ett högre belopp än kvotvärdet skall överkursen sättas av till överkursfonden. Överkursfonden skall i fortsättningen utgöra fritt eget kapital.
- Bolag som inte är avstämningsbolag ges nya möjligheter att begränsa aktiernas överlåtbarhet genom förköps- och samtyckesförbehåll.

- En nyhet som kan få betydelse bl.a. i ansvarsfrågor är att ändringar av styrelse eller VD får verkan tidigast från den tidpunkt då anmälan om registrering kom in till Bolagsverket. I dag är tidpunkten för beslutet avgörande.
- Enligt förslaget skall det bli tillåtet för bolag att utge fristående teckningsoptioner utan koppling till skuldebrev.
- Låneförbudet ändras så att moderbolag får låna ut pengar, eller lämna kredit, till tredje man i samband med förvärv av aktier i dotterbolag.
- Det blir möjligt att ge ut konvertibler med skyldighet att omvandla konvertibeln till aktier.
- Det klargörs att extra bolagsstämma får besluta om utdelning.
- Utdelning av upparbetad eller förväntad vinst under löpande räkenskapsår förblir otillåten.
- Reglerna kring tvångsinlösen ändras. Tidigare gällde dessa endast för svenska aktiebolag som ägde mer än 9/10-delar av både aktier och röster. Enligt förslaget skall reglerna gälla för alla juridiska och fysiska personer. Vidare begränsas kravet på innehav till mer än 9/10-delar av antalet aktier.
- Aktiebolag skall på olika sätt kunna delas upp i två eller flera bolag. Riksdagsbehandlingen av förslaget är planerad till mitten av juni och den nya lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2006.

Förslag till nya regler om prospekt

Den 26 maj överlämnade regeringen ett förslag om nya regler för prospekt (prop. 2004/05:158). Förslaget, som är ett led i genomförandet av prospektdirektivet (2003/71/EG) innebär att reglerna om prospekt samlas i lagen om handel med finansiella instrument. Vidare innehåller förslaget flera viktiga ändringar jämfört med nuvarande regler.

Huvudregeln blir att prospekt skall upprättas när finansiella instrument erbjuds till allmänheten eller tas upp till handel på en reglerad marknad. Undantag görs bl.a. om den totala volymen på erbjudandet understiger 1 miljon euro eller om erbjudandet riktas till s.k. kvalificerade investerare. De nuvarande begreppen "öppen" och "vidare" krets utgår. Striktare regler införs om både utformningen och innehållet i prospekt, det senare genom en hänvisning till prospektförordning (EG) nr 809/2004 som kommer att gälla direkt som lag i Sverige. Finansinspektionen blir tillsynsmyndighet och skall både granska och godkänna prospekt. Reglerna om ansvar utvidgas något, men blir föremål för fortsatt översyn av regeringen.

De nya reglerna föreslås träda i kraft den 1 januari 2006.

Skärpt informationskrav för arbetsgivare

I prop. 2004/05:148 föreslås ändringar i lagen om medbestämmande i arbetslivet. Förslaget är en följd av Sveriges skyldighet att implementera ett EG-direktiv om information och samråd med arbetstagarorganisationer (2002/14/EG).

Enligt förslaget får de arbetstagarorganisationer som inte tecknat kollektivavtal en utvidgad rätt till information. Samtliga arbetsgivare, oavsett antalet anställda, åläggs att fortlöpande informera de fackförbund som har medlemmar bland arbetsgivarens anställda hur verksamheten utvecklas ekonomiskt och produktionsmässigt. Information skall även lämnas om riktlinjerna för personalpolitiken.

Riksdagen har beslutat att de nya reglerna träder i kraft den 1 juli.

Stärkt skydd för föräldralediga m.fl.

En arbetsgrupp inom Näringsdepartementet föreslår (se Ds 2005:15) ändringar i bl.a. föräldraledighetslagen. Syftet är att stärka

föräldraledigas och visstidsanställdas ställning på arbetsmarknaden.

Förslaget innebär att om en person som är föräldraledig sägs upp p.g.a. arbetsbrist, börjar uppsägningstiden löpa först när han eller hon återkommer från ledigheten. Vidare föreslås ett brett förbud mot missgynnande av anställda och arbetssökande av skäl som har samband med föräldraledighet. Förbudet förenas med lättnader i arbetstagarans bevisbörda.

Arbetsgruppen föreslår att ändringarna träder i kraft den 1 juli 2006.

Ändringar i upphovsrättslagen

Den 25 maj beslutade riksdagen att anta regeringens förslag till ändringar i upphovsrättslagen, se prop. 2004/05:110 och betänkande 2004/05:LU27. Riksdagsbehandlingen av lagförslaget medförde en justering i sak i jämförelse med regeringens förslag.

Av de lagändringar som träder i kraft den 1 juli följer bl.a. att rätten till kopiering av upphovsrättsligt skyddat material för privat bruk inte omfattar olovliga förlagor. Enligt propositionen skall sådan kopiering medföra skadeståndsskyldighet om den skett av oaktsamhet eller uppsåtligen. Riksdagen ansåg dock, som Lagutskottet hade förordat, att skadeståndsskyldighet i stället skall förutsätta *grov oaktsamhet* eller uppsåt.

Ny lag om marknadsmissbruk

Den 1 juni antog riksdagen en ny lag om straff för marknadsmissbruk vid handel med finansiella instrument. Lagen, som träder i kraft den 1 juli, implementerar direktivet om marknadsmissbruk (2003/6/EG).

Begreppet marknadsmissbruk omfattar insiderhandel, röjande av insiderinformation och otillbörlig marknadspåverkan. Förbuden mot insiderhandel och obehörigt röjande av information skall gälla för alla som har tillgång till informationen, oavsett hur den kommit till personens kännedom. Vidare blir försök till insiderbrott straffbart.

Skadestånd enligt konkurrenslagen

Näringsutskottet ställer sig bakom regeringens förslag att konsumenter som missgynnats när ett företag brutit mot konkurrenslagen skall kunna få skadestånd, se prop. 2004/05:117 och 2004/05:NU17. I dag kan ett företag som gör sig skyldigt till kartell-

bildning eller missbruk av dominerande ställning endast bli skadeståndsskyldigt gentemot ett annat företag eller en avtalspart.

Förslaget behandlas i riksdagen i mitten av juni och ändringen planeras träda i kraft den 1 augusti.

SVENSK RÄTTSPRAXIS

Spel stred mot marknadsföringslagen

Gränsdragningen mellan yttrandefrihetsrättsligt skyddade meddelanden och meddelanden som kan angripas med stöd av marknadsföringslagen ("MFL") har nyligen prövats i ett mål mellan KF och Sveriges Spannmålsodlare ("SpmO"). Målet rörde ett spel, Änglamarksspelet, som tillhandahölls på en av KF:s hemsidor. Spelets genomgående budskap var att ekologiskt odlade produkter innebär ett antal fördelar för miljön.

SpmO, som ansåg att spelet var både misskrediterande mot bönder som inte odlar ekologiskt och vilseledande, stämde KF för brott mot MFL. KF invände att spelet åtnjöt yttrandefrihetsrättsligt skydd och därför inte omfattades av MFL.

Enligt Marknadsdomstolens ("MD") dom den 12 april (nr 2005:11) saknas anledning att göra skillnad mellan Internet och andra medier när det gäller förhållandet mellan MFL och grundlagarna. Avgörande för om ett ingripande kan ske med stöd av MFL är huruvida framställningen har ett kommersiellt syfte och rent kommersiella förhållanden som föremål.

MD fann att KF:s hemsida tydligt präglades av ett kommersiellt budskap. Exempelvis var Änglamarks logotype synlig hela tiden. Spelare kunde också erhålla poäng som fick utnyttjas vid inköp hos KF. Sammanfattningsvis ansåg MD att spelet var av rent kommersiell natur. Eftersom spelet och dess karaktär ansågs starkt ned-sättande och misskrediterande för de bönder som inte odlar ekologiskt, fann MD att spelet stred mot MFL:s generalklausul.

Lång utbildning var skälig

Arbetsdomstolen ("AD") har prövat om en arbetstagarrepresentant i ett bolags styrelse haft rätt till ledighet med bibehållna anställningsförmåner för att genomgå en fem veckor lång bolagsstyrelseutbildning. Bola-

get motsatte sig ledigheten och hävdade att kursen inte var nödvändig för att den anställda skulle kunna fullgöra sitt fackliga uppdrag. Ledigheten stod inte heller i rimlig proportion till förhållandena på arbetsplatsen, enligt bolaget.

AD fann att vissa delar av kursen framstod som mindre viktiga i förhållande till uppdraget. Det gällde bl.a. avsnitt om samhällsekonomi, EU/EMU och mediahantering. Kursen som helhet ansågs också lång och omfattande. Utbildningen hade emellertid givits under många år och var centralt anordnad av LO just för nyvalda arbetstagarrepresentanter.

Vid en samlad bedömning fann AD i sin dom den 13 april (nr 42/05) att utbildningen i förtroendemannalagens mening var såväl erforderlig som skälig. Den anställda hade således rätt till betald ledighet.

Väntjänst medförde skadeståndsskyldighet

En person, som inte var besiktningsman till yrket, åtog sig att besiktiga en fastighet som en av hans vänner skulle sälja. Köparna betalade mannen 500 kronor för arbetet. I besiktningsutlåtandet skrev mannen att fastighetens vind var utan anmärkning. Köparna, som senare konstaterade omfattande mögelangrepp på vinden och taket, väckte talan mot mannen.

I en dom av den 20 april konstaterade Göta hovrätt (mål T 718-04) att skadeståndsskyldighet kan föreligga vid gratisupplysningar i förvärvslivet av någon som uppträder som sakkunnig. Trots att omfattningen av den besiktning som köparna och mannen avtalat om var oklar, kunde mannen enligt hovrätten inte undgå ansvar för de felaktigt positiva uppgifter som han lämnat. Hovrätten, som fann att köparnas uppgift att de inte skulle ha köpt fastigheten om besiktningsmannen lämnat riktiga upplysningar förtjänade tilltro, dömde mannen att ersätta den uppkomna skadan. Domen har överklagats.

EG-DOMSTOLEN

Apoteksmonopolet underkänt

Sedan 1970 är det förbjudet för annan än det statligt kontrollerade Apoteket AB (tidigare Apoteksbolaget AB) att bedriva detaljhandel med läkemedel i Sverige. Efter att ett annat

svenskt bolag under 2001 sålt läkemedelsklassade nikotinplåster till konsumenter, åtalades bolagets VD för brott mot lagen om handel med läkemedel m.m. Stockholms tingsrätt valde att begära ett förhandsavgörande från EG-domstolen i frågan om Apotekets monopol är förenligt med gemenskapsrätten.

I EG-domstolens dom från den 31 maj (mål nr C-438/02) konstateras inledningsvis att EG-rätten inte fordrar att statliga handelsmonopol avskaffas. Monopolen måste dock utformas på ett sådant sätt att ingen diskriminering med avseende på anskaffnings- och försäljningsvillkor föreligger mellan medlemsstaterna. Monopol som innebär att handeln med varor från andra medlemsstater missgynnas i förhållande till handeln med inhemska varor är förbjudna.

EG-domstolen uttalade att det system för urval av läkemedel som Apoteket tillämpar inte utesluter diskriminering av läkemedel från andra medlemsstater. Domstolen anmärkte bl.a. att det inte finns något system för upphandling med möjlighet för tillverkare vars produkter inte tagits med i sortimentet att få en motivering till beslutet eller överklaga det till en oberoende kontrollinstans. Utformningen av det svenska monopolet ansågs därmed strida mot artikel 31.1 EG.

I den debatt som följt efter domen har framförts olika åsikter huruvida domstolens bedömning innebär att Apoteksmonopolet definitivt måste slopas. Den diskussionen handlar om möjligheten att överhuvudtaget upprätthålla ett monopol, något som EG-domstolen alltså uttalat att EG-rätten inte förbjuder i och för sig. Av domen framgår dock uttryckligen att EG-rätten innebär hinder för det svenska apoteksmonopolet i dess nuvarande utformning.

Tredje mans användning av varumärke

Den 17 mars 2005 meddelade EG-domstolen dom i mål C-228/03 om användning av annan näringsidkares varumärke (se Nyhetsbrev 1/2005 om Generaladvokatens förslag till dom i samma mål).

EG-domstolen konstaterade bl.a. att frågan om tredje mans användning av annans varumärke är lagenlig beror på om användningen är nödvändig för att ange en varas avsedda ändamål. Användningen är nöd-

vändig om den i praktiken är det enda sättet för tredje man att ge allmänheten begripliga och fullständiga upplysningar om det avsedda ändamålet för varan. Därvid skall intresset av sund konkurrens beaktas. Enligt domen skall en nationell domstol som har att bedöma om en användning är nödvändig, särskilt beakta hur målgruppen för varan är sammansatt.

I fråga om kriteriet i direktiv 89/104/EEG, att tredje mans användning måste ske i enlighet med "god affärssed", anger EG-domstolen att användningen inte är i överensstämmelse med god affärssed om den ger intryck av ett affärsmässigt samband mellan tredje man och varumärkesinnehavaren. Tredje man får inte heller misskreditera varumärket, framställa sin vara som ersättning för varumärkesinnehavarens produkt eller genom sin användning påverka varumärkets värde genom att dra fördel av dess särskiljningsförmåga eller renommé.

Frågan om varumärkesanvändningen i det aktuella målet var tillåten kommer att avgöras slutligt av den finländska Högsta domstolen som begärt förhandsavgörandet.

ÖVRIGT

Svensk kod för bolagsstyrning införs

Den 7 april meddelade Stockholmsbörsen och Aktiemarknadsbolagens Förening att de enats om att införa Svensk kod för bolagsstyrning (SOU 2004:130) i börsens noteringskrav. Beslutet innebär att samtliga svenska bolag på A-listan och de svenska bolag på O-listan som har ett marknadsvärde överstigande 3 miljarder kronor kommer att omfattas av koden. Bolagen blir skyldiga att påbörja efterlevnaden av koden så snart som möjligt efter den 1 juli, dock senast inför ordinarie bolagsstämma nästa år.

Nyhetsbrevet sammanställs av
Danowsky & Partners Advokatbyrå KB
Box 16097, 103 22 STOCKHOLM
Tel: 08-614 64 00, fax: 08-678 09 25
E-post: lawfirm@danowsky.se
Redaktör: Jur kand Ann Nilsson
Ansvarig utgivare: Advokat Ulf Isaksson